

Revisionsrapport 2/2016
Genomförd på uppdrag av revisorerna

Upplands Väsby kommun

Granskning av föreningsbidrag

EY

Building a better
working world

Innehåll

Innehåll.....	1
Sammanfattning	2
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte.....	5
1.3 Avgränsningar	5
1.4 Ansvariga nämnder	5
1.5 Revisionskriterier.....	5
1.6 Genomförande och metod.....	5
2 Riktlinjer för föreningsbidrag i Upplands Väsby kommun	7
2.1 Bidrag till handikapp-, frivillig- och intresseorganisationer.....	7
2.1.1 Handikapporganisationer	7
2.1.2 Frivilligorganisationer	7
2.1.3 Intresseorganisationer	8
2.2 Övriga bidrag beslutade av kommunstyrelsens allmänna utskott	8
2.3 Bidrag till idrottsföreningar, studieförbund och övriga ideella föreningar	8
2.3.1 Idrottsföreningar.....	8
2.3.2 Studieförbund	9
2.3.3 Övriga ideella föreningar.....	9
3 Kommunens rutiner för uppföljning av utbetalda föreningsbidrag	10
3.1 Uppföljning av föreningar som erhåller bidrag	10
3.1.1 Kultur- och fritidsnämnden	10
3.1.2 Kommunledningskontoret	11
3.2 Uppföljning av föreningar som säljer tjänster	11
3.2.1 Kommunledningskontoret	11
4 Kartläggning av utbetalningar till föreningar	12
4.1 Utbetalning av bidrag 2014-2015.....	12
4.2 Köpta tjänster av föreningar	14
4.3 Redogörelse för granskade föreningsbidrag	15
4.4 Redogörelse för granskade köpta tjänster	18
Bilaga 1 Källförteckning.....	20

Sammanfattning

Granskningen syftar till att bedöma om det finns en tillräcklig intern kontroll kopplat till utbetalningar från kommunen till föreningar.

Granskningen baseras på en registeranalys där samtliga transaktioner bokförda på konton för bidrag till föreningar och köpta tjänster från föreningar har ingått. Baserat på detta underlag har stickprovsvis granskning skett av utbetalningar. Granskningen har även omfattat intervjuer som syftar till att bedöma rutiner och intern kontroll.

Vår sammantagna bedömning är att den interna kontrollen kopplat till betalningar till föreningar inte fullt ut är tillräcklig och att kommunstyrelsen behöver vidta åtgärder i syfte att stärka den interna kontrollen. Vi har noterat brister framförallt avseende utbetalning till föreningar som inte faller under riktlinjer och bidragsregler beslutade av kultur- och fritidsnämnden samt kommunstyrelsen.

Utifrån vår granskning bedömer vi att det finns tydliga bidragsregler och riktlinjer för föreningar som erhåller bidrag beslutade av kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen. Det finns en struktur och arbetsmetod för beslut samt uppföljning av föreningar som erhåller bidrag indelade i kategorierna idrottsföreningar, studieförbund, övriga ideella föreningar, handikapporganisationer, frivilligorganisationer och intresseföreningar.

Det är dock tydligt att de föreningar som inte passar in i någon av de olika kategorierna och hanteras särskilt vid sidan om, faller ur den struktur och arbetsmetod för beslut och uppföljning som finns. Vi har noterat brister både avseende processen för beslut om utbetalningar för såväl bidrag som köp av tjänster från föreningar samt uppföljning av dessa utbetalningar.

Vidare noterar vi att uppföljning av föreningar som erhåller bidrag från kultur- och fritidsnämnden baseras på tidigare års verksamhet. För exempelvis studieförbund baseras bidraget på genomförd verksamhet de senaste två åren. Någon ytterligare uppföljning görs inte om inte studieförbundet väljer att söka nytt bidrag igen nästkommande år. Kommunen följer således inte upp att bidraget används korrekt innevarande år. Samma princip gäller för övriga ideella föreningar. Ett krav för utbetalning är dock att föreningen ska inkomma med verksamhetsberättelser, årsmötesprotokoll mm för föregående år så en allmän uppföljning görs att föreningen existerar och bedriver verksamhet.

Inom kommunledningskontoret ser mönstret för uppföljning av föreningar liknande ut som för kultur- och fritidskontoret. Utbetalning görs baserat på att föreningen visar redan genomförd verksamhet och någon uppföljning av föreningens verksamhet och att bidraget används korrekt innevarande år görs ej.

Idrottsföreningar som erhåller medlems- och aktivitetsbidrag från kultur- och fritidsnämnden kontrolleras mot folkbokföringen via kommunens system ApN. Kommunen genomför inga fysiska besök hos föreningar som erhåller bidrag.

I de fall tjänster har köpts av föreningar har vi noterat brister på politisk nivå kopplat till beslut som ska ligga till grund för ingående av väsentliga avtal. Vidare är processen för uppföljning att föreningen levererar enligt avtal svag och inte dokumenterad.

Nedan beskrivs i komprimerad form svaren på revisionsfrågorna och de bedömningar som görs utifrån respektive revisionsfråga.

Delfråga	Svar
<p>1 Kartläggning över vilka ersättningar som utbetalas till föreningar, dels i form av bidrag, dels i form av ersättning för köpta tjänster.</p>	<p>Vår kartläggning visar att 128 organisationer erhållit bidrag under 2014 och/eller 2015. Kultur- och fritidsnämnden har betalat ut 12 mkr medan kommunstyrelsen har betalat ut 7,9 mkr under de två åren.</p> <p>Av de föreningar som kommunen betalat ut bidrag till under 2014-2015, har kommunledningskontoret köpt tjänster av fem föreningar.</p>
<p>2 En bedömning av att beslut är fattat på relevant nivå om utbetalning till föreningen.</p>	<p>Vår granskning visar att det för 7 av 35 valda stickprov avseende föreningsbidrag, föreligger brister i beslutsprocessen. Fem av dessa utbetalningar har skett från kommunstyrelsen och två av kultur- och fritidsnämnden. Totalt utbetalda föreningsbidrag som saknar beslutunderlag enligt stickprovgranskningen uppgår till ca 2 mkr. Brister föreligger även i beslutsprocessen vad gäller köp av tjänster från föreningar. Beloppen överstiger totalt 2,5 mkr för perioden.</p>
<p>3 I de fall tjänster köps av föreningar görs en bedömning av om relevanta avtal ligger till grund för utbetalningarna. Vidare granskas hur rutinerna ser ut för att följa upp att föreningen levererar enligt avtal.</p>	<p>Av totalt 20 granskade stickprov avseende köpta tjänster av föreningar, har vi för 9 stycken ej erhållit underlag från kommunen och kan således inte uttala oss om dessa transaktioner. För resterande 11 stickprov har vi erhållit avtal för 8 av dessa.</p> <p>Rutiner för att följa upp att föreningen levererar enligt avtal är svaga och ej dokumenterad.</p>
<p>4 Rutiner för uppföljning av föreningar som erhåller bidrag.</p>	<p>En allmän uppföljning görs att kommunen bedriver verksamhet genom att begära in verksamhetsberättelse och årsmötesprotokoll etc innan utbetalning av bidrag sker. Uppföljning av föreningens verksamhet och att bidraget används korrekt innevarande år görs ej. Kommunen genomför inga fysiska besök hos föreningar som erhåller bidrag.</p> <p>För de föreningar som inte faller under de bidragsregler och riktlinjer som är beslutade av kultur- och fritidsnämnden samt av kommunstyrelsen, finns inga tydliga rutiner för uppföljning av föreningarna.</p>

Utifrån granskningens resultat ges följande rekommendationer till kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden:

- ▶ Vi rekommenderar kommunen att säkerställa att erforderliga beslut finns för samtliga utbetalningar av bidrag till föreningar. Tydliga politiska beslut bör föreligga som grund för såväl utbetalda bidrag som köp av tjänster från föreningar.
- ▶ Kommunen rekommenderas stärka rutiner för uppföljning av föreningar som erhåller bidrag och säkerställa att samtliga föreningar följs upp.

- ▶ Kommunen rekommenderas införa stickprovskontroller för fysisk närvaro hos föreningars aktiviteter i syfte att verifiera att dessa existerar.
- ▶ I de fall kommunen köper tjänster av föreningar rekommenderas kommunen att säkerställa att det föreligger avtal mellan kommunen och föreningen och att beslut om att ingå avtal har skett enligt gällande beslutsordningar.
- ▶ Vi rekommenderar kommunen att stärka rutiner för att följa upp att föreningar levererar enligt avtal i de fall kommunen köper tjänster av föreningen.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Upplands Väsby kommun betalar årligen ut pengar till föreningar. Detta sker såväl i form av bidrag som köpta tjänster. Revisorerna har beslutat att genomföra en kartläggning av vilka ersättningar som utbetalas till föreningar. Granskningen omfattar också en bedömning av att det finns beslut på relevant nivå om den utbetalda ersättningen samt att det sker en uppföljning och kontroll av föreningar som erhåller bidrag/ersättningar.

1.2 Syfte

Syftet är att bedöma om kommunen har en tillräcklig intern kontroll kopplat till utbetalningar till föreningar.

För att uppnå granskningens syfte besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Kartläggning över vilka ersättningar som utbetalas till föreningar, dels i form av bidrag, dels i form av ersättning för köpta tjänster.
- ▶ En bedömning av att beslut är fattat på relevant nivå om utbetalning till föreningen.
- ▶ I de fall tjänster köps av föreningar görs en bedömning av om relevanta avtal ligger till grund för utbetalningarna. Vidare granskas hur rutinerna ser ut för att följa upp att föreningen levererar enligt avtal.
- ▶ Rutiner granskas också för hur föreningar som erhåller bidrag följs upp.

1.3 Avgränsningar

Granskningen är avgränsad till att omfatta utbetalningar till föreningar under åren 2014-2015. Utbetalningar till politiska organisationer omfattas inte av granskningen.

1.4 Ansvariga nämnder

Kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden.

1.5 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Kommunens styrdokument
- ▶ Delegationsordningar
- ▶ Allmänt accepterad praxis för god intern kontroll vid utbetalningar

1.6 Genomförande och metod

Vi har genomfört en registeranalys avseende utbetalningar av bidrag till organisationer. Analysen har gjorts för åren 2014 och 2015. Vi har inhämtat ett huvudboksutdrag med samtliga transaktionsrader som redovisats mot konto 4530 som avser utbetalningar av bidrag. Transaktionsfilen utgörs av 358 rader och totalt har 19,9 mkr kostnadsförts mot detta

konto för de två åren. Filer innehållande samtliga leverantörsfakturer som inkommit för 2014 respektive 2015 har även inhämtats för att identifiera huruvida någon organisation både har fått bidrag och fakturerat kommunen för andra tjänster.

Vi har även intervjuat fritidsstrateg inom kultur- och fritidsnämnden samt näringslivschef och utvecklingsstrateg inom kommunledningskontoret. Fritidsstrategen intervjuades enskilt medan näringslivschefen och utvecklingsstrategen intervjuades i grupp.

Samtliga intervjuade har beretts möjlighet att faktagranska rapporten.

2 Riktlinjer för föreningsbidrag i Upplands Väsby kommun

Upplands Väsby kommun betalar årligen ut bidrag till föreningar i syfte att stimulera ett aktivt föreningsliv och stödja föreningar eller sammanslutningar av föreningar som på demokratisk grund är verksamma i kommunen. Föreningar inom länet, men som bedriver verksamhet för medlemmar boende i kommunen, kan också erhålla bidrag från Upplands Väsby kommun. Utbetalning av föreningsbidrag beslutas av kommunstyrelsens allmänna utskott och av kultur- och fritidsnämnden.

Kommunstyrelsen har fastställt riktlinjer för föreningsbidrag till handikapp- och frivilligorganisationer, m fl. Kommunledningskontoret har tagit fram förslag på principer för fördelning av föreningsbidrag vilka motsvarar kommunens styrdokument och presenteras nedan.

2.1 Bidrag till handikapp-, frivillig- och intresseorganisationer

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutar om utbetalning till handikapporganisationer, frivilligorganisationer och intresseorganisationer. Engångsbidrag kan beviljas till föreningars jubileum eller liknande samt till tidsbegränsade projekt. Bidrag beviljas inte en organisation som har fått annat bidrag från fullmäktige, nämnd, styrelse eller utskott i kommunen.

2.1.1 Handikapporganisationer

Handikapporganisationer är till för medlemmar med ett visst funktionshinder och deras anhöriga. Organisationen ska ta tillvara på funktionshindrades intressen i den kommunala verksamheten genom att tillföra kunskaper och erfarenheter om den funktionshindrades levnadsvillkor och behov. Upplands Väsby kommun delar in handikapporganisationer i lokala handikapporganisationer, handikapporganisationer i grannkommunerna och handikapporganisationer i Stockholms län.

Handikapporganisationer kan ansöka om grundbidrag och medlemsbidrag. Grundbidraget uppgår för närvarande till 4 019 kr per år och kan beviljas till lokal handikapporganisation. Om lokal handikapporganisation saknas, kan grundbidraget delas ut till en samarbetsförening som består av flera handikapporganisationer i grannkommunerna. Utöver i Upplands Väsby kommun, kan handikapporganisationer i Stockholms län inte ta del av grundbidraget.

Lokala handikapporganisationer kan beviljas medlemsbidrag med 28 kr per medlem och år. Kravet är att medlemmen ska vara folkbokförd i Upplands Väsby kommun. Handikapporganisationer i grannkommuner kan endast erhålla medlemsbidrag om det inte finns någon lokal handikapporganisation. För att medlemsbidrag ska kunna beviljas till handikapporganisation i Stockholms län krävs att det varken finns en lokal handikapporganisation eller handikapporganisationer i grannkommunerna.

2.1.2 Frivilligorganisationer

Frivilligorganisationer bedriver ideell verksamhet som kompletterar eller utgör ett alternativ till social- och äldreförvaltningens egna insatser för människor i utsatta situationer. Exempelvis organisationer som bedriver stöd-, råd- och hjälpverksamhet för missbrukare, psykiskt funktionshindrade, barn och ungdomar i riskzon med flera särskilt utsatta grupper. Organisationer som bedriver förebyggande verksamhet kan även beviljas bidrag. Ekonomiska föreningar beviljas i princip inte bidrag. Frivilligorganisationerna delas in liksom

handikapporganisationerna i lokala, grannkommuner och organisationer inom Stockholms län.

Lokala frivilligorganisationer kan beviljas verksamhetsbidrag. Storleken på bidraget bedöms utifrån praxis, omfattning av verksamheten som bedrivs och redovisade kostnader. Frivilligorganisationer i grannkommunerna kan beviljas bidrag per kommuninvånare med 0,85 kr per invånare och frivilligorganisationer inom länet kan beviljas bidrag per organisation och år med max 2 870 kr. En prioritering görs mellan olika organisationer inför beviljande av bidrag utifrån bedömning av kommuninvånarna och socialtjänstens behov av verksamheten, antalet medlemmar och organisationens ekonomiska situation.

2.1.3 Intresseorganisationer

Intresseorganisationer tar tillvara en viss grupps intressen och bedriver verksamhet som är en kommunal angelägenhet, exempelvis organisationer som bedriver konsumentrådgivning. Kommunen kan bevilja verksamhetsbidrag utifrån angelägenhetsgrad och verksamhetens omfattning.

2.2 Övriga bidrag beslutade av kommunstyrelsens allmänna utskott

Kommunstyrelsens allmänna utskott kan besluta om utbetalning av bidrag till föreningar som inte faller under riktlinjerna för handikapp-, frivillig- och intresseorganisationer. Besluten kan ske på kommunens initiativ, och tjäna ett syfte som ligger i kommunens intresse. Exempelvis att föreningen bedriver kommunens näringslivsarbete. Det kan även vara principbeslut som kommunen tagit då föreningen vill ha mer stabilitet i sitt bidrag och kunna planera sin verksamhet mer noggrant från år till år.

Ett samarbetsavtal skrivs med föreningen (ett s k IOP-avtal¹) där det tydligt framgår syftet med samarbetet, ansvar och åtaganden, ekonomi, uppföljning och avtalstid.

2.3 Bidrag till idrottsföreningar, studieförbund och övriga ideella föreningar

Kultur- och fritidsnämnden beslutar om bidragsregler som gäller för utbetalning av bidrag till idrottsföreningar, studieförbund och övriga ideella föreningar.

2.3.1 Idrottsföreningar

Upplands Väsby kommuns bestämmelser för kommunala bidrag till idrottsföreningar avseende kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde gäller från och med 1 oktober 2014 till 31 december 2018. För att en idrottsförening ska vara berättigad till bidrag från kommunen, krävs det att föreningen har sin huvudsakliga hemvist och aktiviteter i Upplands Väsby kommun. Det krävs dessutom att föreningen är ansluten till Riksidrottsförbundet och att styrelse och stadgar är godkända av Riksorganisationen eller kommunen. På begäran av kommunen, ska föreningen ställa räkenskaper, protokoll, medlemsregister och övriga handlingar till förfogande för granskning av kommunen utsedd granskare.

¹ Idéburet Offentligt Partnerskap, IOP är ett avtal mellan en eller flera idéburna organisationer det vill säga den sociala ekonomin och den offentliga sektorn. Det är en relativt ny modell av partnerskap som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är en lämplig form.

Kultur- och fritidsnämnden kan komma att återkräva utbetalt bidrag eller hålla inne med betalning om föreningen inte följer bidragsbestämmelserna. Inkommer föreningen med ansökan senare än sista ansökningsdag, beviljar kommunen per automatik inte bidrag. I samband med miljöstöd beviljar kommunen endast utbetalning för en och samma verksamhet en gång och vid samarrangemang kan endast en av arrangörerna söka bidrag. På begäran från kommunen ska föreningen kunna lämna ekonomiska särredovisningar för ungdoms- respektive vuxenverksamhet.

Idrottsföreningar kan ansöka om fem olika typer av bidrag; grundbidrag, aktivitetsbidrag, startbidrag, lokalbidrag och projektbidrag. För att en förening ska erhålla grundbidrag och aktivitetsbidrag finns krav om minimaltal per år avseende aktiva medlemmar, aktiviteter och deltagande på aktiviteterna. Medlem betraktas den som betalat en medlemsavgift på minst 50 kr per år. Grundbidrag ger en ersättning med 85 kr/medlem och år. Aktivitetsbidrag ges för sammankomster som varar minst 60 minuter med minst tre deltagare utöver ledare. Startbidrag utgår till nystartade idrottsföreningar som innehar minst 14 medlemmar. Föreningar som kan påvisa särskilda behov kan beviljas bidrag för annan lokal än kommunens. Projektbidrag betalas ut till idrottsföreningar för att underlätta genomförande av olika projekt som innebär någon form av förnyelse eller utvecklingsarbete.

2.3.2 Studieförbund

Upplands Väsby kommuns regler för bidrag till studieförbund gäller från och med 2013-12-10 tillsvidare. Bidrag till studieförbund utgår till de förbund som har verksamhet i kommunen. Storleken på bidraget är relaterat till den faktiska verksamheten studieförbundet bedriver i Upplands Väsby. Studieförbund kan ansöka om grundbidrag och rörliga bidrag. Grundbidrag utgår till samtliga studieförbund som redovisat minst 50 timmar totalt för sin verksamhet i kommunen vilken kan bestå av studiecirkel, kulturarrangemang eller övrig gruppverksamhet. Det rörliga bidraget beräknas i förhållande till respektive studieförbunds andel av verksamheten i Upplands Väsby. Beräkningsmodellen grundar sig på inrapporterade siffror från studieförbunden och ett snitt på de två senaste årens verksamhet räknas fram.

2.3.3 Övriga ideella föreningar

Upplands Väsby kommuns bestämmelser för kommunala bidrag till övriga ideella föreningar avseende kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde gäller från och med 1 oktober 2014 till 31 december 2018. Med övriga ideella föreningar omfattas ideella föreningar med huvudverksamhet inom det kulturella fältet samt scoutföreningar och friluftsföreningar. De grundläggande kraven för bidrag till övriga ideella föreningar är desamma som för idrottsföreningar, dvs kravet på hemvist, styrelse och stadgar samt påföljder då föreningen bryter mot bidragsbestämmelserna.

Övriga ideella föreningar kan söka verksamhetsbidrag, startbidrag, lokalbidrag och projektbidrag. Verksamhetsbidraget utbetalas baserat på en dialog mellan kultur- och fritidskontorets strateger tillsammans med kultur- och fritidschefen och den aktuella föreningen. En bedömning görs av föreningens ekonomiska behov av bidraget. För att erhålla lokalbidrag krävs, liksom för idrottsföreningar, att föreningen påvisar särskilda behov av annan lokal än kommunens. Projektbidraget ska underlätta för föreningar att genomföra olika projekt som innebär någon form av förnyelse eller utvecklingsarbete. Startbidrag beviljas till nystartad förening under första verksamhetsåret.

3 Kommunens rutiner för uppföljning av utbetalda föreningsbidrag

Vi har intervjuat fritidsstrateg på kultur- och fritidskontoret samt näringslivschef och utvecklingsstrateg på kommunledningskontoret avseende de rutiner som finns för att följa upp föreningar som erhåller bidrag. Vi har även diskuterat hur rutinerna ser ut för att följa upp att föreningen levererar enligt avtal i de fall föreningen säljer tjänster till kommunen. Resultaten av vad som framkommit under intervjuerna presenteras nedan.

3.1 Uppföljning av föreningar som erhåller bidrag

3.1.1 Kultur- och fritidsnämnden

Rutinerna för att följa upp föreningar som erhåller bidrag ser olika ut beroende på om föreningen är en idrottsförening, studieförbund eller övrig ideell förening. Idrottsföreningar ansöker om bidrag i det elektroniska systemet ApN (Aktivitetskort på nätet) direkt via kommunens hemsida. ApN infördes under hösten 2014 och från och med våren 2016 ska alla idrottsföreningar göra ansökan via systemet. Tidigare, innan ApN infördes, genomförde kommunen stickprovskontroller att rapporterade medlemmars närvaro vid olika arrangemang i det gamla systemet, stämde överens med de närvarokort i pappersformat som idrottsföreningen skickade in till kommunen. Det visade sig ofta finnas avvikelser och kommunen justerade då ersättningen efter genomförd kontroll.

Efter att det nya systemet ApN har införts, utför kommunen inte längre några stickprovskontroller av inrapporterad data. ApN samkör de av föreningen uppgivna medlemmarnas personnummer med folkbokföringen och kan på så vis verifiera att personerna existerar. Systemet kontrollerar även att en person inte blivit registrerad på flera arrangemang samtidigt hos andra idrottsföreningar i andra kommuner. Denna kontroll begränsas givetvis bara till de kommuner som är anslutna till ApN. Förutom att uppge medlemmarnas personnummer och närvaro, skickar idrottsföreningen in sitt årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse och liknande handlingar. Detta är ett sätt för kommunen att kontrollera att föreningen existerar och bedriver verksamhet, samt ett krav för att bidrag ska betalas ut.

Kommunen har aldrig genomfört någon kontroll att idrottsföreningens aktiviteter verkligen existerar genom besök eller liknande. Detta upplever kommunen skulle vara resurskrävande, något som i dagsläget inte finns möjlighet till. Det är dock inte något som prioriteras eller planeras tillsättas resurser för framöver.

För uppföljning av projektbidrag som idrottsföreningar kan erhålla, begärs en rapport in av föreningen efter ett halvår eller år från projektets starttid. Rapporten ska vara en utvärdering av projektet och beskriva vad föreningen gjort alternativt inte gjort och anledningar till detta. Uteblir sådan rapport kan kultur- och fritidskontoret kräva tillbaka utbetalt projektbidrag.

Gällande studieförbund görs ingen mer specifik uppföljning än att kommunen kräver att studieförbunden inkommer med ett intyg från centralorganisationen som bestyrker verksamhetsvolymen för de två senaste åren. Detta då bidraget från kommunen grundar sig på antal genomförda studiecirklar, kulturarrangemang och övrig gruppverksamhet som hållits under senaste två åren. Kommunen gör inga fysiska besök för att verifiera att studiecirklar och liknande har hållits. Däremot görs en rimlighetsbedömning där kommunen jämför antalet

verksamhetstillfällen mellan åren i syfte att identifiera stora skillnader som skulle kunna indikera på ej korrekta siffror.

Som beslutsunderlag för utbetalning av bidrag till övriga föreningar används en dialogmodell. Det innebär att kultur- och fritidschefen tillsammans med strateger och föreningen träffas och har en dialog avseende utförda aktiviteter under verksamhetsåret samt varför föreningen är i behov av ekonomiskt bidrag. Uppföljning av föreningens verksamhet sker därmed muntligen och baseras främst på redan genomförd verksamhet men bidrag kan även ges i förskott om föreningen har en särskild satsning kommande år. Bedömningen är subjektiv och det är kultur- och fritidschefen som beslutar om bidragen utifrån en specifik pott i budgeten antagen av kultur- och fritidsnämnden.

3.1.2 Kommunledningskontoret

Det yttersta ansvaret för att följa upp handikapp-, frivillig-, och intresseorganisationer som erhåller bidrag som beslutas och utbetalas av kommunstyrelsens allmänna utskott, vilar på kommunledningskontoret men det är stöd & process som utför själva uppföljningsarbetet. Ansökan om bidrag görs innevarande år. Uppföljning av föreningar som erhåller bidrag sker i form av att föreningen inkommer med verksamhetsberättelse, årsmötesprotokoll mm för att påvisa att verksamhet bedrivs. Detta är ett krav från kommunen för att föreningsbidrag ska utbetalas. Det innebär dock att uppföljning av föreningen inte nödvändigtvis sker det år som föreningen erhållit bidrag från kommunen. I de fall föreningen inte ansöker om nytt bidrag nästa år görs heller ingen uppföljning av föreningen innevarande år, då uppföljning endast sker i samband med att föreningen söker nytt bidrag. Följden av detta blir att kommunen aldrig återkräver bidrag om föreningen inte bedrivit verksamhet eller nyttjat bidraget som planerat.

Kommunen utför inga stickprovskontroller eller besök hos föreningar som erhåller bidrag. Detta är ett resurskrävande arbete som bedöms alltför stort i förhållande till föreningsbidragets storlek som utbetalas till handikapp-, frivillig-, och intresseorganisationer. Kommunen har dock telefonkontakt med föreningar i de fall de inte inkommer med de obligatoriska dokument som krävs vid ansökan om bidrag, samt att kommunen har bjudit in vissa föreningar till möten där de deltagit.

Ett krav för att handikapp-, frivillig-, och intresseorganisationer ska få erhålla bidrag är att de inte redan erhållit bidrag från fullmäktige, annan nämnd, styrelse eller utskott i kommunen. För att följa upp detta görs en sökning i bokföringen innan utbetalning sker.

Uppföljning av övriga bidrag som beslutas i kommunstyrelsens allmänna utskott, sker mer löpande genom det nära samarbete som oftast sker mellan kommunen och föreningen. En uppstramning har gjorts under 2016 och nya avtal som skrivs ska tydligt stipulera hur uppföljning av föreningen ska ske samt hur föreningen ska redovisa att bidraget kommit till användning.

3.2 Uppföljning av föreningar som säljer tjänster

3.2.1 Kommunledningskontoret

Rutinerna för att följa upp föreningar som säljer tjänster till kommunen har historiskt sett varit svaga. Det har inte funnits tydliga riktlinjer för hur uppföljning ska ske vilket medfört att dokumentation av uppföljning är bristfällig. Beslutsunderlag och avtal som ska ligga till grund för den köpta tjänsten saknas i flera fall. Framöver planerar kommunledningskontoret att

tydligare delegera vem som ansvarar för uppföljning av att föreningen levererar enligt avtal och att detta dokumenteras på ett tillfredsställande sätt.

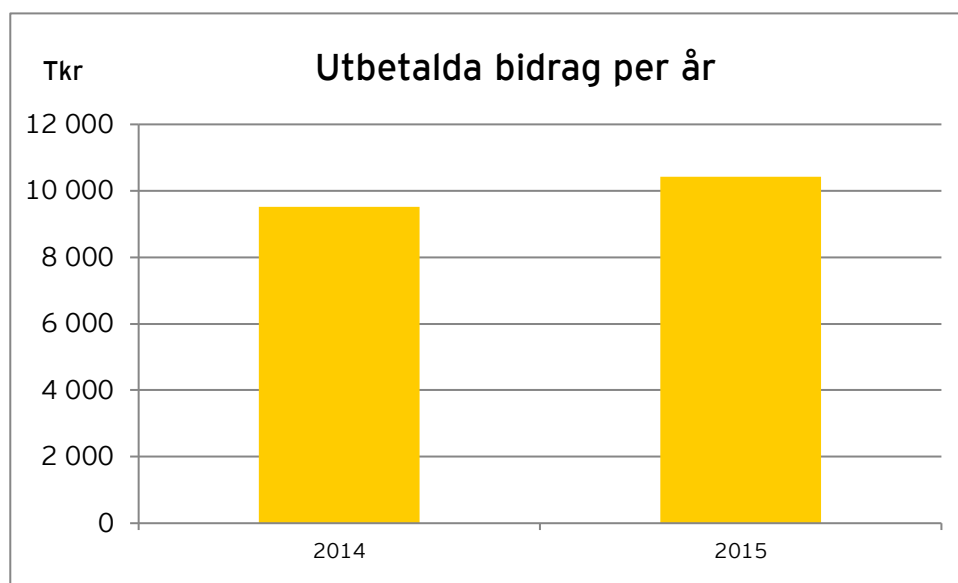
4 Kartläggning av utbetalningar till föreningar

Kartläggningen av utbetalningar till föreningar har gjorts utifrån den registeranalys som beskrivs under avsnitt 1.6. Vi har därefter gjort ett stickprov omfattande 35 utbetalningar av föreningsbidrag mellan åren 2014-2015 där vi valt att titta närmare på underliggande dokument som stödjer utbetalningen, så som beslutsunderlag, avtal, dokument från föreningen etc.

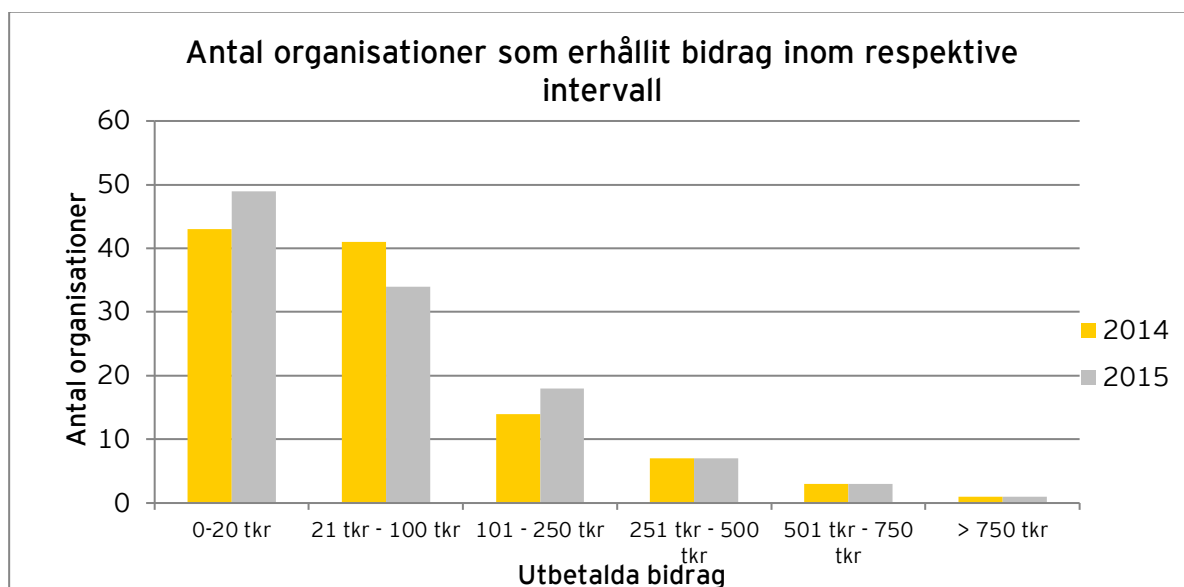
Vi har även granskat ett stickprov omfattande 20 transaktioner avseende tjänster som kommunen köpt av föreningar. För dessa har vi inhämtat underliggande dokument som stödjer transaktionen, såsom avtal och beslutsunderlag.

4.1 Utbetalning av bidrag 2014-2015

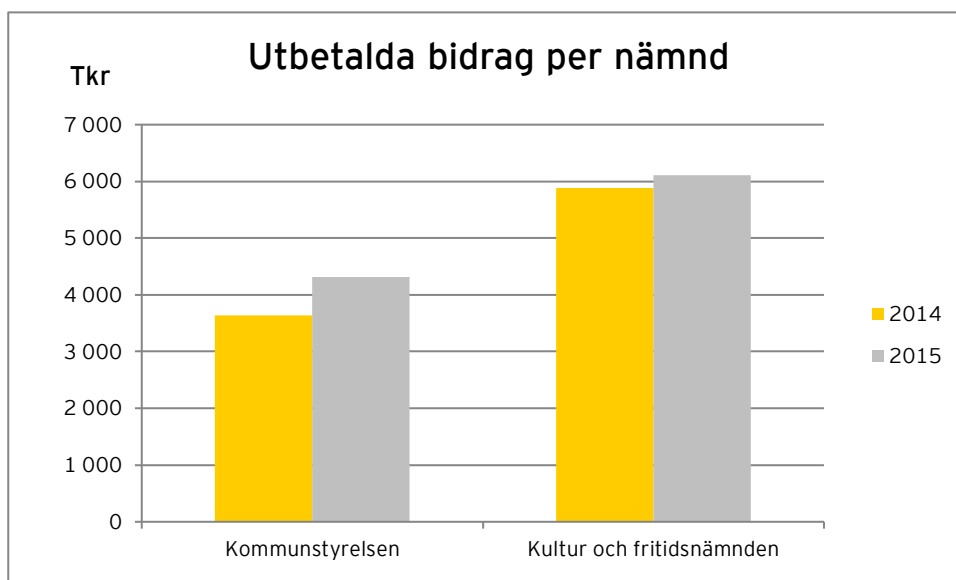
Nedan presenteras totalt utbetalda bidrag per år under perioden 2014-2015. Totalt uppgår utbetalda bidrag till 19,9 mkr för de två åren tillsammans.

128 organisationer har erhållit bidrag antingen 2014 och/eller 2015. De föreningar som erhållit största bidragen under 2014 och 2015 är ABF Upplands Väsby, Upplands Väsby Promotion och Bollstanäs Sportklubb. De har tillsammans erhållit 4,5 mkr av kommunens totalt utbetalda bidrag för åren 2014-2015.

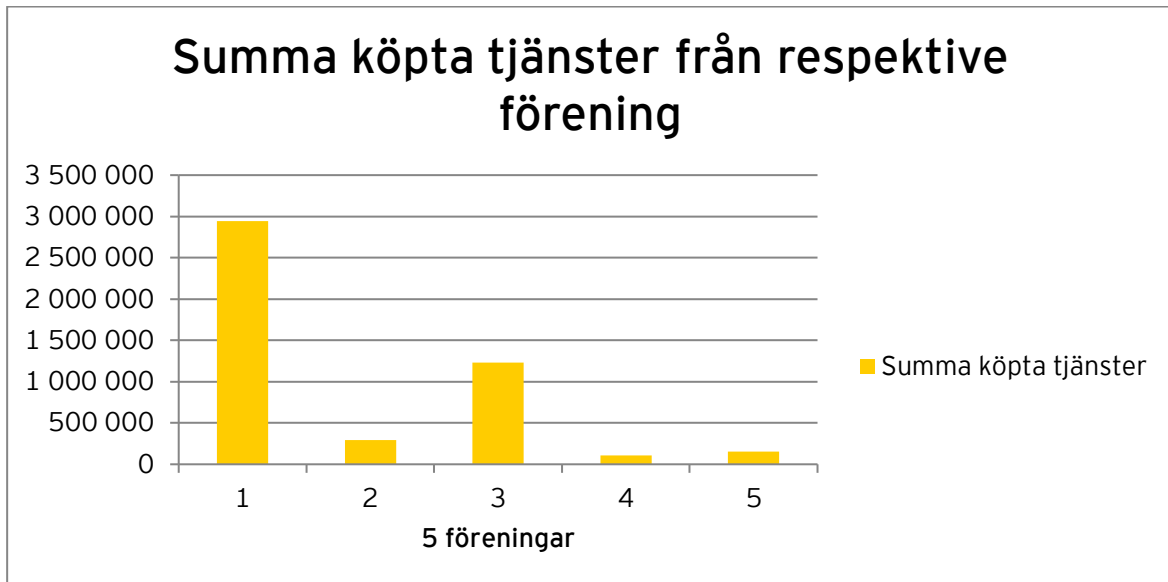
Merparten av de utbetalda bidragen ligger i intervallet 0-20 tkr. Under 2014 fick 43 föreningar av totalt 109 stycken, bidrag upp till max 20 tkr medan motsvarande siffra för år 2015 var 49 stycken av totalt 112 föreningar. En förening har erhållit bidrag större än 750 tkr och detta är studieförbundet ABF Upplands Väsby. Föreningen har erhållit grundbidrag, lokalbidrag och verksamhetsbidrag baserat på antal studiecirkel och kulturevenemang som genomförts i snitt för de två senaste åren.

Utbetalning av bidrag till föreningar görs dels av kommunstyrelsen och dels av kultur- och fritidsnämnden där den senare står för den största delen. Av de totala bidrag om 7,9 mkr som har utbetalats under 2014-2015 från kommunstyrelsen utgörs cirka 4,3 mkr av utbetalningar till politiska partier. Dessa har ej omfattats av vår granskning. Kultur- och fritidsnämnden har betalat ut ca 12 mkr i bidrag till föreningar under åren 2014-2015.

4.2 Köpta tjänster av föreningar

Av de föreningar som kommunen betalat ut bidrag till under 2014-2015, har kommunledningskontoret köpt tjänster av fem föreningar.

Den förening som kommunen köpt tjänster till störst belopp av är Upplands Väsby Promotion. Totalt under åren 2014-2015 uppgår köpta tjänster från föreningen till 2 946 327 kr.

4.3 Redogörelse för granskade föreningsbidrag

Nr	Nämnd	Namn	Verdatum	UTFALL	Typ av bidrag	Beslutsunderlag	Beslutsfattare	Beslut fattat på relevant nivå
1	Kultur och fritidsnämnden	ABF Upplands Väsby	140425	909 643	Studieförbund. Grund-, lokal- och verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
2	Kultur och fritidsnämnden	ABF Upplands Väsby	150504	850 230	Studieförbund. Grund-, lokal- och verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
3	Kultur och fritidsnämnden	Bollstanäs Sportklubb	140328	395 131	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
4	Kultur och fritidsnämnden	Bollstanäs Sportklubb	140923	320 263	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
5	Kultur och fritidsnämnden	Bollstanäs Sportklubb	150312	225 471	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
6	Kultur och fritidsnämnden	Friluftsförbundet i U-V	141212	90 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
7	Kultur och fritidsnämnden	Friluftsförbundet i U-V	151214	90 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
8	Kommunstyrelsen	Föreningen funkisglädje c/o Boberg	150421	310 000	Handikapporganisation. Engångsbidrag till särskilt projekt	Av nämnden beslutade riktlinjer	Delegation från Kommunstyrelsen till Stöd & Process	Ja
9	Kultur och fritidsnämnden	Grimsta AIK	150312	115 957	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
10	Kultur och fritidsnämnden	Grimsta AIK	140321	102 459	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
11	Kommunstyrelsens välfärdsutskott	IBRA/ Pingsförsamlingen	140526	360 000	Frivilligorganisation. Verksamhetsbidrag	Av nämnden beslutade riktlinjer	Kommunstyrelsens allmänna utskott	Ja
12	Kultur och fritidsnämnden	Islamiskt Kulturcentrum	151214	65 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
13	Kultur och fritidsnämnden	Islamiskt Kulturcentrum	141212	50 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
14	Kommunstyrelsen	Kvinnojouren Klara	150529	600 000	Frivilligorganisation. Verksamhetsbidrag	Av nämnden beslutade riktlinjer	Kommunstyrelsens allmänna utskott	Ja
15	Kommunstyrelsen	NyföretagarCentrum Upplands	140301	80 000	Grundbidrag.	Saknas	Saknas	Nej
16	Kultur och fritidsnämnden	Stora Väsby Tennisklubb	150312	83 214	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
17	Kultur och fritidsnämnden	Stora Väsby Tennisklubb	140321	73 201	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
18	Kultur och fritidsnämnden	Tiokampen	151214	100 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
19	Kultur och fritidsnämnden	Tiokampen	141105	70 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
20	Kommunstyrelsen	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140301	400 000	Grundbidrag	Saknas	Kommundirektör	Se kommentar nedan
21	Kommunstyrelsen	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	150205	400 000	Grundbidrag	Saknas	Kommundirektör	Se kommentar nedan
22	Kommunstyrelsen	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	151001	300 000	Grundbidrag	Saknas	Kommundirektör	Se kommentar nedan
23	Kommunstyrelsen	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140905	300 000	Grundbidrag	Saknas	Kommundirektör	Se kommentar nedan

24	Kultur och fritidsnämnden	UV Hembygdsförening	151214	70 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
25	Kultur och fritidsnämnden	UV Hembygdsförening	141212	55 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
26	Kultur och fritidsnämnden	UV Musikråd	141212	175 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
27	Kultur och fritidsnämnden	UV Musikråd	151214	175 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
28	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Konsthalls Vänner	150420	360 000	Oklart	Saknas	Saknas	Saknas
29	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Konsthalls Vänner	140509	180 000	Oklart	Saknas	Saknas	Saknas
30	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Ridklubb	150312	67 694	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
31	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Ridklubb	140321	62 441	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
32	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Simsällskap	150312	181 067	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
33	Kultur och fritidsnämnden	Väsby Simsällskap	140321	174 199	Idrottsförening. Grund- och aktivitetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler		Ja
34	Kultur och fritidsnämnden	Öppet hus för unga romer	151214	70 000	Övrig förening. Verksamhetsbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja
35	Kultur och fritidsnämnden	Öppet hus för unga romer	150312	30 000	Övrig förening. Lokalbidrag.	Av nämnden beslutade bidragsregler	Kultur- och fritidschefen	Ja

Vår granskning visar att det för 7 av 35 stickprov föreligger brister i beslutsprocessen för utbetalning av bidrag till föreningar. Fem av dessa utbetalningar har skett från kommunstyrelsen och två av kultur- och fritidsnämnden. Totalt utbetalda föreningsbidrag som omfattas av stickprovsgranskningen med brister i beslutsunderlag uppgår till 2 020 000 kr.

Stickprov nr 15 avser utbetalning av grundbidrag för 2014 till NyföretagarCentrum Upplands Väsby. Kommunen har ingått ett samarbetsavtal med stiftelsen gällande att delta och sprida information om ett evenemang som syftar till att stimulera ökat nyföretagande, och ska genomföras under 2013. Gällande 2014 saknar dock kommunen avtal med stiftelsen liksom beslut att utbetalning till föreningen ska göras.

Stickprov nr 20-23 avser utbetalning av grundbidrag till föreningen Upplands Väsby Promotion för åren 2014 och 2015. Vi har efterfrågat men inte erhållit några tydliga politiska beslut som grund för dessa utbetalningar. Kommunen saknar både avtal och tydliga politiska beslut som ligger till grund för utbetalningarna under 2014-2015. Enligt uppgift ingår bidragen i av fullmäktige beslutad budget men det framgår inte vilka belopp som specifikt avser UVP. Vi har tagit del av tjänsteutlåtande samt beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige från 1998, där kommunfullmäktige beslutar om att kommunen aktivt ska utveckla samverkan med näringslivet genom Upplands Väsby Promotion och anslå ett bidrag under 1998, 1999

och 2000. Enligt muntlig uppgift från kommunledningskontoret har höjning av bidraget skett under 2007 men ett tydligt beslut på politisk nivå som styrker detta har inte presenterats för oss.

Upplands Väsby kommun är själva medlemmar i Upplands Väsby Promotion samt representerade i föreningens styrelse. På så vis har kommunen insyn i föreningens verksamhet. Någon dokumenterad uppföljning av föreningen och hur bidraget har använts har dock inte gjorts. Hanteringen av dessa bidrag har setts över under senare tid och från och med 2016 har nya avtal tagits fram för en övergångsperiod. Därefter ska ny utredning göras för att bedöma hur hanteringen ska ske framöver. Både Upplands Väsby Promotion och NyföretagarCentrum Upplands Väsby faller under "övriga bidrag beslutade av kommunstyrelsens allmänna utskott" beskrivet i avsnitt 2.2.

Stickprov nr 28-29 avser utbetalning av bidrag till Väsby Konstalls vänner under 2014 och 2015. Utbetalning har skett från kultur- och fritidskontoret. Enligt uppgift finns beslut från 2011 i kultur- och fritidsnämnden avseende utbetalning av bidrag till föreningen. Något beslut avseende 2014 och 2015 finns dock inte. Kultur- och fritidskontoret har antagit att det funnits ett årligt beslut och sedan har utbetalning skett enligt praxis. Någon uppföljning av föreningen har ej heller gjorts. En utredning har nyligen gjorts och i maj 2016 beslutade kultur- och fritidsnämnden att Väsby Konsthalls vänner ska klassificeras som en övrig förening och därmed följa bidragsreglerna för dessa vilket innebär att utbetalning ska föregås av den dialogmodell som kommunen tillämpar.

4.4 Redogörelse för granskade köpta tjänster

Stickprov	Namn	Verdatum	Belopp	Avser	Avtal	Beslut
1	ABF	140117	7 000		Ej erhållit	Ej erhållit
2	ABF	140703	7 000		Ej erhållit	Ej erhållit
3	ABF	150701	7 000		Saknas	Saknas
4	ABF	141229	6 300		Ej erhållit	Ej erhållit
5	Bollstanäs Sportklubb	140407	122 000	Fotboll i skola HT 2013	Signerat avtal saknas.	Saknas
6	Bollstanäs Sportklubb	140501	73 200	Fotboll i skolan, jan-mars 2014	Signerat avtal saknas.	Saknas
7	Kvinnojouren Klara	150313	126 000		Ej erhållit	Ej erhållit
8	Kvinnojouren Klara	140908	55 800		Ej erhållit	Ej erhållit
9	Kvinnojouren Klara	150810	55 800		Ej erhållit	Ej erhållit
10	Kvinnojouren Klara	150909	55 800		Ej erhållit	Ej erhållit
11	Mälarens Vattenvårdsförbund	150701	50 000	Kostnader för deltagande i projekt Mälaren en sjö för miljoner 2015.	Ej erhållit	Kommunstyrelsen
12	Mälarens Vattenvårdsförbund	141201	47 378	Kostnader för deltagande i projekt Mälaren en sjö för miljoner 2014.	Ej erhållit	Kommunstyrelsen
13	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	150224	343 750	Samarbetsavtal Skola-Näringsliv 2015.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.
14	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140122	312 500	Samarbete kring klimatavtal Väsby enl samarbetsavtal 2014.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.
15	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140201	312 500	Samarbetsavtal Skola-Näringsliv 2014.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.
16	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140205	312 500	Samarbetsavtal för mottagarprogram företag 2014.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.
17	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	140218	312 500	Utveckling och uppdatering av hemsidan för lokala näringslivet i Väsby på kommunens hemsida mfl.	Ja (se kommentar)	Kommunikationschef
18	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	150201	312 500	Samarbete kring klimatavtal Väsby enl samarbetsavtal 2015.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.
19	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	150210	312 500	Utveckling och uppdatering av hemsidan för lokala näringslivet i Väsby på kommunens hemsida mfl.	Ja (se kommentar)	Kommunikationschef
20	UPPLANDS VÄSBY PROMOTION	150301	312 500	Samarbetsavtal kring mottagarprogram företag 2015.	Ja	Dåvarande Kommundirektör.

Av totalt 20 granskade stickprov avseende köpta tjänster av föreningar, har vi för 9 stycken ej erhållit underlag från kommunen och kan således inte uttala oss om dessa transaktioner. Det gäller stickprov nummer 1-2, 4, och 7-12. För stickprov nummer 3 saknas avtal och beslut om utbetalning. Gällande stickprov nummer 5 och 6 avser detta ersättning till tränare som leder fotbollsträningar i Grimstaskolan under läsåret 2013-2014. Vi har endast kunnat ta del av ett ej signerat avtal mellan Grimstaskolan och Bollstanäs Sportklubb. Dåvarande rektor vid Grimstaskolan är enligt uppgift ansvarig för överenskommelsen. Något beslut i nämnden att ingå avtal föreligger ej.

Stickprov nummer 13-20 avser olika avtal med Upplands Väsby Promotion om totalt drygt 2,5 mkr. Vi har efterfrågat om det finns tydliga politiska beslut kopplade till dessa köp av tjänster. Några sådana beslut har dock inte presenterats. Enligt uppgift ingår utgifterna i av fullmäktige beslutad budget men det framgår inte vilka belopp som specifikt avser UVP.

Dåvarande kommundirektören har ingått avtalen mellan föreningen och kommunen. Det råder oklarhet om inte dessa samarbetsavtal borde ha föregåtts av ett upphandlingsförfarande. Någon upphandling har inte gjorts. Vad gäller stickprov nr 17 om "Utveckling och uppdatering av hemsidan för lokala näringslivet i Väsby på kommunens hemsida m fl" finns ett undertecknat avtal per den 15 maj 2015 av kommunens kommunikationschef. Avtalet gäller för åren 2014-2017 med 312 500 kr inklusive moms per år. För år 2014 har det sålunda saknats ett undertecknat avtal tom 15 maj 2015.

Stockholm den 13 september 2016

Malin Karlsson
Auktoriserad revisor

Bilaga 1 Källförteckning

Riktlinjer för föreningsbidrag till handikapp- och frivilligorganisationer m.fl., daterad 2015-01-15

Bidragsregler för idrottsföreningar

Bidragsregler för studieförbund

Bidragsregler för övriga föreningar